

Remissvar – Stärkt insyn i politiska processer

Sveriges Arbetsterapeuter har tagit del av betänkandet Stärkt insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

Sveriges Arbetsterapeuter organiserar den absoluta majoriteten arbetsterapeuter i yrkesverksam ålder i Sverige. Vi tillvaratar och driver arbetsterapeutens yrkesmässiga och fackliga intressen. Med en hög representativitet kan vi som organisation föra arbetsterapins och arbetsterapeuters talan i Sverige och internationellt.

Sveriges Arbetsterapeuter delar utredarens uppfattning att det är angeläget att värna öppenhet och insyn i det politiska beslutsfattandet. Vi vill dock kraftigt avstyrka utredningens förslag i de delar som rör kontakter mellan politiska beslutsfattare och så kallade påverkansaktörer.

Vår huvudinvändning är principiell, då förslagen lägger ansvaret för redovisningen av kontakter på fel part. Det är de förtroendevalda politikerna som ska stå till svars inför medborgarna, och som har intresse av att redovisa varifrån de inhämtar sin information och vilka de låter sig påverkas av. Det är därför hos politikerna som ansvaret för att registrera kontakter bör ligga.

Vi har redan en långtgående offentlighetsprincip i Sverige. Varken EU eller flertalet andra länder som utredningen hänvisar till har motsvarande möjligheter för medborgarna att ta del av allmänna handlingar och myndighetsuppgifter. Tvärtom skapades EU:s lobbyregister för att i möjligaste mån uppnå en transparens som liknar den svenska offentlighetsprincipen.

Sveriges Arbetsterapeuter anser också att den föreslagna regleringen är luddig i sina gränsdragningar. Det är inte bara diffust vid vilken tidpunkt en fråga har kommit så långt att den föranleder registrering av kontakter, det är också oklart vilken form av kontakter som är registreringspliktiga.

Risken är uppenbar att förslaget leder till överrapportering från de osäkra, och underrapportering från dem som föredrar det. Det stärker inte demokratin att små intresseorganisationer ska behöva lägga större delen av sina resurser på rapportering av sin verksamhet.

Skulle regeringen ändå vilja gå vidare med förslagen, är det vår bestämda uppfattning att civilsamhällets organisationer ska undantas. Sverige har en unik beredningsprocess som aktivt söker inspel från olika intresseorganisationer. Förslagen går därför emot vår demokratimodell, där civilsamhället har en väl integrerad och tydlig roll.

Om ändå civilsamhället skulle inkluderas så finns det fortfarande starka skäl att undanta arbetsmarknadens parter från redovisningsskyldigheten: Parterna har i den svenska modellen getts ett särskilt ansvar för valda delar av lagstiftningen. De har ett eget mandat att i stället för lagstiftning reglera förhållandena på arbetsmarknaden efter förhandlingar.

Sammanfattningsvis är förslaget om registrering av påverkanskontakter ett tungrott förslag som förfelar sitt syfte och inte ger något mervärde till dagens offentlighetsprincip. Ansvar för redovisning av påverkanskontakter ska ligga hos de förtroendevalda.

Ida Kåhlin
Förbundsordförande